

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5.1 สรุปและอภิปรายผล

จากการค้นคว้าอิสระเรื่องสารคดีนำเสนอการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพของชุมชนประวัติศาสตร์เวียงกุมกาม ได้ทำการศึกษาข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมา และการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพของเวียงกุมกามนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อนำมาผลิตเป็นสื่อภาพยนตร์สารคดี ด้วยมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างความเข้าใจความรู้เพิ่มเติมให้แก่ผู้รับชมภาพยนตร์สารคดี โดยได้ทำการทดสอบสื่อกับประชาชนทั่วไปด้วยวิธีการทำแบบสอบถาม ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมแบบสอบถามจะได้นำมาสรุปผลการทดสอบสื่อภาพยนตร์สารคดี

จากการศึกษาทำให้ผู้ทำการศึกษาสามารถเข้าใจถึงประวัติศาสตร์ของเวียงกุมกามและความสำคัญของแม่น้ำปิงในอดีตมาถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นแหล่งอยู่อาศัยของชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณริมแม่น้ำปิง การเดินทางสัญจรทางน้ำเพื่อขนส่งสินค้าและการค้าขาย และทราบถึงการเปลี่ยนแปลงเส้นทางไหลของแม่น้ำปิงร้าง (ปิงฮ้าง) ในสมัยก่อนจนกลายมาเป็นแม่น้ำปิงในปัจจุบัน และทิศทางการหันหน้าวัดก็เป็นข้อสังเกตหนึ่งที่ทำการศึกษาและได้นำเสนอในภาพยนตร์เนื่องจากโบราณสถาน que เห็นนั้นเป็นสิ่งก่อสร้างที่เป็นวัด จึงได้เจาะจงที่จะศึกษาการสร้างวัดในแต่ละยุคสมัย ซึ่งก็ได้พบว่าการสร้างวัดในสมัยก่อนมีคติความเชื่อต่างกัน คือ คติความเชื่อของการสร้างวัดโดยการหันหน้าวัดไปด้านทิศตะวันออกซึ่งอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 19-20 กับอีกคติหนึ่งคือการสร้างโดยหันหน้าวัดเข้าหาแม่น้ำ ซึ่งในสมัยพุทธศตวรรษที่ 20-21 เวียงกุมกามมีความเจริญทางการค้า และได้ใช้การสัญจรทางน้ำเป็นหลัก หลังจากนั้นในสมัยพุทธศตวรรษที่ 21-22 การสร้างวัดก็ได้มีการผสมผสานทั้งสองคติความเชื่อ

จากการศึกษาได้พบอีกว่ามีปัญหาที่เกิดขึ้นในเวียงกุมกามในหลายๆ ด้าน เช่น ปัญหาด้านงบประมาณจากภาครัฐบาล ปัญหาด้านการท่องเที่ยว และปัญหาด้านการอนุรักษ์ เป็นต้น ซึ่งได้รับฟังจากความคิดเห็นจากชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในเวียงกุมกาม อีกทั้งยังได้ทราบถึงความคิดเห็นของชาวบ้านในเรื่องการอยู่ร่วมกับโบราณสถานและการใช้ที่ดินที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนนั่นก็คือ ชาวบ้านบางส่วนได้กล่าวว่า ชาวบ้านได้มาอาศัยอยู่หลายชั่วอายุคนก่อนที่จะมีการขุดค้นเจอโบราณสถาน อีกส่วนหนึ่งก็มีความเห็นว่าโบราณสถานนั้นได้สร้างขึ้นมาก่อนมีการออกโฉนดที่ดินซึ่งมีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 700 ปี หลังจากนั้นก็ถูกทิ้งร้างจมอยู่ภายใต้พื้นดิน

สำหรับภาพรวมโดยทั่วไปด้านสภาพแวดล้อม และลักษณะทางกายภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านก็ให้เห็นการร่วมมือกันของชาวบ้านตัวอย่างเช่น การรวมกลุ่มของอาสาสมัครหมู่บ้าน กลุ่มอนุรักษ์เวียงกุมกาม รวมไปถึงการร่วมมือกันจัดกิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้าน เช่น งานสร้างน้ำพระธาตุ งานประเพณีลอยกระทง ซึ่งก็เป็นการรักษาประเพณีอันดีงามเอาไว้สืบต่อไป แล้วก็มีการร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและเอกชน จัดงานวิ่งมินิมาราธอน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของเวียงกุมกามอีกด้วย

ในส่วนของผลการทดสอบสื่อภาพยนตร์สารคดีได้สร้างความเข้าใจเพิ่มขึ้นในด้านประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ และปัญหาที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปของเวียงกุมกาม เช่น ปัญหาด้านการใช้ที่ดิน ปัญหาด้านสาธารณสุข ปัญหาการอนุรักษ์โบราณสถาน และปัญหาด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสังเกตได้จากจำนวนผู้ที่มีความเข้าใจในระดับน้อยมีจำนวนลดลง แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามสามารถที่จะเข้าใจข้อมูลดังกล่าวได้มากขึ้น หลังจากได้ชมสื่อภาพยนตร์สารคดี แต่ก็มีกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามบางกลุ่มที่ยังคงไม่มีผลการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจในการรับรู้เรื่องราวต่างๆ ของเวียงกุมกาม เนื่องมาจากการนำเสนอลักษณะทางกายภาพในภาพยนตร์สารคดีได้นำเสนอข้อมูลทั่วไป ไม่ได้มีการเจาะลึกลงไปด้านใดด้านหนึ่ง

ในส่วนของผลการทดสอบการกระตุ้นเพื่อให้เกิดการสนใจติดตามปัญหาด้านต่างๆ ของเวียงกุมกาม เช่น ปัญหาการใช้ที่ดินและการรुक้าโบราณสถาน ปัญหาการจัดการด้านสาธารณสุข-โรค ปัญหาการอนุรักษ์โบราณสถาน และปัญหาด้านการท่องเที่ยว ซึ่งก็พบว่าสามารถกระตุ้นผู้ชมหรือผู้ตอบแบบสอบถามให้เกิดความสนใจปัญหาด้านต่างๆ โดยจำนวนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และในสัดส่วนที่เท่าๆกันของแต่ละปัญหา อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามอยากติดตามเรื่องราวปัญหาในแต่ละด้านเท่าๆ กันอีกด้วย แต่ยังมีกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนยังมีความสนใจในระดับน้อยอยู่ เนื่องมาจากการนำเสนอปัญหาในภาพสารคดีได้นำเสนอปัญหาในหลายๆด้าน ไม่ได้มีการเจาะลึกลงไปปัญหาด้านใดด้านหนึ่ง

ในส่วนของความพึงพอใจที่มีต่อภาพยนตร์สารคดีนั้นได้รับผลตอบรับในระดับปานกลางถึงระดับมาก โดยแยกเป็นดังนี้ ส่วนเนื้อหา, บทภาพยนตร์, เทคนิคการถ่ายทำ, การตัดต่อ, แอนิเมชัน ได้รับการตอบรับในระดับปานกลาง ซึ่งสัมพันธ์กันในส่วนของการทดสอบข้างต้น อันเนื่องมาจากสื่อภาพยนตร์ได้นำเสนอข้อมูลทั่วไป จึงทำให้ความพึงพอใจในส่วนต่างๆนี้อยู่ในระดับปานกลาง แต่ส่วนของการให้เสียงและดนตรีประกอบจะอยู่ที่ระดับความพึงพอใจที่สูงกว่า เนื่องจากว่าการให้เสียงบรรยายได้ใช้ผู้บรรยายมืออาชีพในการให้เสียงจึงได้รับผลตอบรับในระดับที่ดี ซึ่งภาพยนตร์สารคดีสามารถสร้างความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็ยังมีกลุ่ม

ผู้ตอบเรื่องสอบถามบางส่วนที่ยังมีระดับความพึงพอใจที่น้อย จึงอาจเกิดจากการนำเสนอข้อมูลที่มากเกินไปในระยะเวลาจำกัด และความต่อเนื่องของเนื้อหา เป็นต้น

จากการรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลหลักฐานต่างๆ เพื่อสร้างสื่อที่จะสามารถถ่ายทอดสิ่งที่ผู้ทำการศึกษาต้องการนำเสนอแก่บุคคลทั่วไป แล้วนำมาสร้างทำเป็นสื่อภาพยนตร์สารคดี เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดเนื้อหาทั้งทางภาพประกอบและเสียงได้อย่างครบถ้วน หลังจากการทดสอบสื่อภาพยนตร์สารคดี ซึ่งได้ผลการทดสอบสื่อว่าสื่อภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้สามารถทำความเข้าใจและเสนอข้อมูลได้ครบถ้วนแก่ผู้รับสื่อสอดคล้องกับคำจำกัดความของการสร้างภาพยนตร์สารคดี คือ การถ่ายทอดเหตุการณ์จริง หรือสร้างสถานการณ์ที่เหมือนจริงและสมเหตุสมผล เพื่อที่จะกระตุ้นอารมณ์หรือเหตุผลในกลุ่มผู้ชม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งเร้าความอยากรู้ และขอบเขตของความรู้และความเข้าใจของคนเราให้กว้างขวางออกไป รวมทั้งเพื่อนำเสนอปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไขอย่างตรงไปตรงมาในด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และความสัมพันธ์ของมนุษย์ ซึ่งก็เป็นไปตามความคาดหวังดังที่ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมุติฐานไว้

5.2 ข้อจำกัดและอุปสรรคในการทำงาน

- 1.) การทำแอนิเมชันต้องใช้ระยะเวลาในการผลิตเป็นเวลานาน อีกทั้งยังต้องมีอุปกรณ์ด้านเทคนิคอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ และโปรแกรมสามมิติ เป็นต้น
- 2.) ความยาวของภาพยนตร์เวลาจำกัด จึงต้องมุ่งเน้นประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่จะนำเสนอรายละเอียดแบบเจาะลึก เพื่อที่จะได้คัดเลือกบทสัมภาษณ์ที่ต้องการจะนำเสนอออกมาให้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

5.3 ข้อเสนอแนะ

1.) ในการศึกษาต่อจากการสร้างภาพยนตร์สารคดีที่นำเสนอลักษณะกายเปลี่ยนแปลงทางกาย ภาพของเวียงกุมกาม ควรจะมีการศึกษาเฉพาะเจาะจงในเรื่องนั้นๆ เช่น การนำเสนอความสวยงามด้านสถาปัตยกรรมของโบราณสถานแต่ละแห่งในเวียงกุมกามจะมีลักษณะเป็นอย่างไรจากหลักฐานต่างๆที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างละเอียดลึกซึ้ง และเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญและความสวยงามของโบราณสถานแต่ละแห่งอีกด้วย

2.) ในการเก็บข้อมูลในส่วนที่เป็นเอกสารหรือตำราต่างๆ ควรได้มาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ เช่น เอกสารจากห้องสมุดของกรมศิลปากร ซึ่งจะมีข้อมูลอย่างละเอียดให้ศึกษา และจากข้อด้านประวัติศาสตร์การสันนิษฐานต่างๆ ควรยึดที่มาจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเป็นหลัก เนื่องจากข้อสันนิษฐานมีอยู่หลากหลายข้อสันนิษฐาน ฉะนั้นควรที่จะเลือกจากข้อมูลที่เชื่อถือได้มากที่สุดเป็นสำคัญ

3.) จากการเข้าไปศึกษาในชุมชนประวัติศาสตร์เวียงกุมกาม ซึ่งได้พบปัญหาต่างๆมากมาย จากเสียงของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ปัญหาที่พบ เช่น

- ปัญหาการอนุรักษ์โบราณสถาน ในการศึกษาควรจะมีการเก็บข้อมูลทั้งที่มาจากชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่ส่วนกลางที่รับผิดชอบ เช่น กรมศิลปากร เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่าง ชาวบ้านกับกรมศิลปากร เพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานที่ถูกต้องและมีความเข้าใจตรงกัน

- ปัญหาการจัดการด้านการท่องเที่ยว จากการศึกษาที่ผ่านมาพบปัญหาที่เกิดขึ้นคือ การนำ เที้ยวของรถม้าและรถราง ที่ไม่สามารถพาเที่ยวชมโบราณสถานได้ครบอันเนื่องมาจากการทำถนน เข้าสู่โบราณสถาน ไม่ได้สร้างครบทุกแห่ง ด้วยสาเหตุปัญหาด้านเงินงบประมาณที่จะนำมาพัฒนา ถนนยังไม่มี ในการเก็บข้อมูลควรได้จาก นักท่องเที่ยว กลุ่มชาวบ้านที่มีอาชีพขับรถม้าหรือรถราง องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และส่วนกลางจากกรมศิลปากร เมื่อได้รับทราบข้อมูลจากนักท่องเที่ยว ด้านกลุ่มชาวบ้าน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และกรมศิลปากรควรจะร่วมมือกันช่วยกันแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น

4.) การเก็บข้อมูลภาคสนามและการถ่ายทำสารคดี ควรจะมีการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องเพื่อ สังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ที่ศึกษา เพราะข้อมูลเหล่านี้จะมีประโยชน์มากในการ ลำดับเรื่องของภาพยนตร์ สำหรับภาพยนตร์สารคดีที่ต้องการเล่าเรื่องราวเป็นเกิดขึ้นจริงไม่ใช่การสร้างหรือจัดฉาก

5.) การทำภาพยนตร์ส่วนที่เป็นแอนิเมชันที่สร้างจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ควรเลือกใช้ โปรแกรมที่เหมาะสม และเป็น โปรแกรมที่ผู้ผลิตควรจะต้องมีความชำนาญ เนื่องจากเทคนิคต่างๆ ในแต่ละโปรแกรมจะสามารถช่วยประหยัดเวลาในการทำงาน เช่น การสร้างโมเดล และส่วนของ การประมวลผลภาพหรือการเรนเดอร์ภาพ ควรจะต้องมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพสูง ซึ่ง จะช่วยประหยัดเวลาการประมวลผลภาพก่อนที่จะนำมาตัดต่อเป็นภาพเคลื่อนไหวในภายหลัง